

Páteř armády

Můj příspěvek je polemický. Nikoli tím, že by měl být přísně racionální ve smyslu předložit čtenáři fakta, o nichž by mohl pochybovat, či být naopak jimi přesvědčen o autorově cestě vedoucí k určitým závěrům, které by mohl kriticky ohodnotit.

Má cesta k určitým tvrzením je postavena nikoli jako axiom, ale ani jako domněnka; je to spíše dlouhodobě vypracovávaný a v denním vojáckém životě utvrzovaný názor na určité dlouhodobě působící jevy v armádě.

Správný úvod staví věci do právě jen té a té správně určené situace.

Různé studie tvorby profesionální, poloprofesionální či konskripční armády, strategie obrany, strategicky řešené a určené termíny vstupu do nového politicko-vojenského uskupení, debaty o schopnosti vzájemné spolupráce a součinnosti s budoucími aliančními spojenci, tvorby plánů nákupu zbraní a dalšího vojenského materiálu či služeb, které by měly v příštích letech tohoto i budoucího tisíciletí vstoupit v platnost však zapomínají, ba přímo opomíjejí ten nejzákladnější strategický prvek, jenž armádu právě armádou činí: člověka - profesionálního vojáka - poddůstojníka (seržanta).

Že tomu tak není? Ba ani v náznamech? Že jsou rozpracovány studie kariér? Ano, personalisté vyvíjejí člověka - vojáka profesionála zapojeného v jednotkách OSN.

Důstojnický sbor se přetváří, nadpočetní odborníci opouštějí řady obránců ČR. Nové síly jsou školeny či přeškoleny ve výcvikových zařízeních armád NATO, v kurzech ...

V rámci „Mil to Mil“ jsou uskutečňována první společná cvičení nejnižších jednotek armád NATO a AČR, což však jsou pouze, dle mého názoru, zatím jen „propagační“ cvičení mající spíše svoji politickou než vojensky odbornou hodnotu.

Ano, s tím vším lze zajisté docela dobře souhlasit, avšak pro meritum mnou uvedeného problému jsou nevýznamné, řekl bych následné, nikoli prvotní.

Jsmo v době, kdy naše armáda prochází velmi složitým procesem přetváření po stránce hodnotové, legislativní, strukturální, materiální, personální, psychologické spolu s celou veřejností našeho novodobého státu. I za této situace je armáda jejím odrazem, a proto je nedokonalá v mnoha zásadních směrech. Máme-li konečně postavenou strategii obrany státu jako východiska pro tvorbu vojenské doktríny, máme-li vytvořeny materiální program výstavby armády alespoň rámcově pro příští léta i v podstatě perspektivu vstupu České republiky do NATO, máme-li promyšleno pojetí branného zákona, je na čase myslit i na „síl“ armády: na výchovu kvalitního poddůstojníka, alespoň takového, jaký býval v československé armádě před válkou. Jak toho v krátké době dosáhnout?

Předpokládám, že dobrého poddůstojníka - odborníka, přímého a prvního učitele vojenského řemesla i velitele je obtížnější vychovat než dobrého důstojníka, neboť - tvrdím - vynikající poddůstojník je s to vychovat jak dobrého vojáka, tak dobrého důstojníka taktické úrovně.

V době přijímání obranných doktrín, zkracování vojenské činné (základní) služby, liberalizace branného zákona dochází k častějšímu rozporu a střetu mezi občanskými právy

vojáka-občana s jeho povinností bránit vlast a být k tomuto účelu vysoce odborně vycvičen a vyškolen.

Zásada *kde končí kázeň - začíná šikan* se projevuje v praxi naprosto očividně. Nelze si tedy dovolit „luxus“ bývalé socialistické armády, že poddůstojník měl daleko do své funkčnosti, fakticky splýval se svými podřízenými a velmi často „suploval“ důstojník nenahraditelnou funkci poddůstojníka.

Kde byla chyba, v čem spočívala příčina, již v současné armádě je nezbytné se vyvarovat?

Tvrdím, že v nedostatečném výcviku, nedostatečném výběru, nedostatečné hodnotové orientaci, nedostatečném docenění funkčnosti poddůstojníka, nedostatečné motivaci poddůstojníků ...

Jaké proto přijmout zásady při výběru osob vhodných stát se kvalitními pilíři armády?

Poddůstojník musí být fyzicky zdatný, inteligentní, kulturní, přiměřeně tvrdý, náročný, charakterově i hodnotově pevný, vytrvalý, dobře morálně i hmotně motivovaný.

Všichni budoucí adeпти na post poddůstojníka by měli projít 4 až 5měsíčním zkráceným, leč náročným paravýcvikem, při němž by byli testováni z nezbytných charakterových vlastností, schopnosti vést jiné lidi i se správně rozhodovat v časovém i psychickém stresu.

Takto připraveným lidem by měla být nabídnuta služba v armádě ať již formou „na čas“ nebo „z povolání“ za pro ně osobně výhodných podmínek všestranného zabezpečení. Bylo by nezbytné vypracovat pro tyto lidi zvláštní systém personální kariéry. Vždyť takovéto osoby nemusejí být přijímány pouze na dobu tří až pěti let, ale i na delší úvazek k bezprostřednímu výcviku.

Přijmeme-li zásadu, že role takového institutu je v AČR nezastupitelná, je nezbytné řešit:

- vypracování požadavku na zabezpečení poddůstojníků po etapách pro jednotlivé druhy vojsk v součinnosti s inspektoráty vojsk,
- vytvořit příslušné legislativní zázemí (ekonomické, finanční, propagační jak v AČR tak mimo ni),
- stanovit termíny jednotlivých kroků,
- vyhotovit výcvikový program výchovy, výcviku a přípravy poddůstojníků,
- zřídit kvalitní (vzorově) vybudovaná výcviková střediska poddůstojníků se vším všudy (pedagogy, veliteli, MTZ),
- uskutečnit výběr osob (nábor budoucích poddůstojníků),
- zahájit vlastní činnost přípravy nových „páteří armády“.

Celý program skýtá různá úskalí vlastních studií, kolik by to vlastně všechno stálo, vypracování studií o dosavadních zkušenostech tu i onde, rozhodnout, zda činnost výchovy skutečně zahájit, což je otázka vlastně nejkardinálnější. Poté vybrat schopné lidi organizátory, kteří převedou program z papíru do života.

* * *

Domnívám se však, že takový pojatý grandiózní plán svým objemem úkolů a snahy lze bez otálení již k 1. lednu 1997 spustit a mít první výsledky, které pro příští turnusy bude možno korigovat již v polovině téhož roku.